

ДО ПИТАННЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО АПАРАТУ В ГАЛУЗІ ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКУ В СИСТЕМАХ УПРАВЛІННЯ

Сущенко Н.В., аспірант; Івченко О.В., доц., СумДУ, м. Суми

Сучасний світ важко уявити без економічного співробітництва країн, організацій, ефективно організації товаропотоків, особливо в міжнародному контексті. В умовах надзвичайно жорсткої конкуренції на світових ринках товарів та послуг і безпосередньо на загальноєвропейському, в умовах постійної боротьби за споживача, необхідний надійний та ефективний інструмент впорядкування та розвитку бізнесу.

Таким інструментом виступають міжнародні стандарти (МС) ISO, що сприяють розвитку торгівлі, промисловості та технологій. Вже довгі роки вони продовжують залишатися інструментом позитивних змін в діяльності організацій, усуваючи перешкоди для обміну інформацією, співробітництва та підвищуючи успішність ведення бізнесу. Адже усі організації незалежно від їх типу, місцезнаходження, характеру діяльності, чисельності працівників і таке інше бажають бути успішними на бізнес арені.

Успіху можна досягти завдяки впровадженню та актуалізації системи управління якістю (СУЯ), спрямованої на постійне поліпшення результативності та ефективності діяльності організації з урахуванням потреб зацікавлених сторін.

МС серії ISO 9000 являють собою комплекс вимог до систем якості і вже добре зарекомендували себе на загальноєвропейському ринку. І саме тому останніми роками спостерігається тенденція сертифікації СУЯ на відповідність вимог стандартів серії ISO 9000 і безпосередньо на відповідність вимог стандарту ISO 9001 «Системи управління якістю. Вимоги» саме вітчизняними підприємствами, що почали просувати свою продукцію та послуги за межами країн СНГ. Оскільки в країнах Європи наявність такого сертифікату розглядається як обов'язкова вимога для участі в тендерах та укладанні договорів про співпрацю.

Відповідність вимогам МС ISO 9001 свідчить про деякий рівень надійності постачальника, а його компанії присвоює ярлик «гарної». З точки зору сучасних компаній, відповідність вимогам МС ISO 9001 – той мінімальний рівень, який дає можливість входу в ринок. Сам сертифікат відповідності ISO 9001 є зовнішнім незалежним підтвердженням досягнення вимог цього стандарту [1].

В той же час, стандарти традиційно використовуються як інструмент для передачі технології. У той час, коли вони носили винятково описовий характер, вони були рішеннями, спрямованими на те, щоб забезпечувати рішення проблем, що повторюються щоденно. Однак, вони принесли із собою певний ступінь інерції, тому що рішення, що міститься в стандарті, зберігалось протягом більш-менш тривалого періоду часу. Це створило потребу в проведенні, практично на світовому рівні, обов'язкової зміни стандарту через регулярні проміжки часу [2].

У 2015 році планується вихід оновленого стандарту ISO 9001. Проект оновленого стандарту зазнав значних змін у порівнянні з попередньою версією 2008 року. Метою перегляду стандарту є збереження його актуальності, з урахуванням мінливих зовнішніх

обставин, завдяки уніфікації структури (структура стандарту змінена зі звичних восьми до десяти нових розділів, значно модифікованих за змістом і назвами [3]) та гармонізації зі стандартом з ризик-менеджменту ISO 31000. Застосування ризик-менеджменту має прикладну спрямованість та обумовлено зниженням кількості небезпечних наслідків подій та досягненням поставлених цілей організацією у сфері якості.

Одночасно з переглядом MC ISO серії 9000 очікується перегляд MC на інші системи управління (ISO 14001, OHSAS 18001, ISO 22000 та ін.). Це обумовлює впровадження процесів ризик-менеджменту та інтегрованого підходу до ризик-менеджменту, спрямованих на розширення й поліпшення перспектив організацій по цим напрямкам діяльності.

Універсальність вимог більшості стандартів на системи управління передбачає їх використання в різних галузях економіки, що мають свій історично сформований понятійний апарат, який закріплений в діючих нормативних документах. Тому доцільно при підготовці й перегляді нормативної документації та стандартів, що включають аспекти ризик-менеджменту, не встановлювати терміни та їх визначення, що доповнюють термінологічний словник розроблюваного документа, а приводити посилання на загальний словник термінів.

Таким чином, постає нагальна науково-прикладна проблема з розробки універсального термінологічного апарату в галузі оцінювання ризику в системах управління, що відповідають вимогам міжнародних стандартів. Універсальність структури термінологічного апарату у галузі управління ризиком дозволить усім зацікавленим сторонам: споживачеві, постачальнику, акціонерам та суспільству в цілому краще розуміти один одного.

Список літератури

1 [Електронний ресурс] – Режим доступу. – [URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/ISO_9000](https://ru.wikipedia.org/wiki/ISO_9000) (дата звернення: 29.09.2014 р.).

2 Вардакас Є. Європейська система оцінки відповідності та акредитації: навчальний посібник / Євангелос Вардакас. – К.: EUROPEAN PROFILES S.A. & AENOR, 2010. – 75 с.

3 [Електронний ресурс] – Режим доступу. – [URL: http://the9000store.com/iso-9001-2015-risk.aspx](http://the9000store.com/iso-9001-2015-risk.aspx) (дата звернення: 29.09.2014 р.).

Сущенко, Н.В. До питання вдосконалення термінологічного апарату в галузі оцінювання ризику в системах управління [Текст] / Н.В. Сущенко, О.В. Івченко // *Машинобудування України очима молодих: прогресивні ідеї - наука - виробництво : тези доповідей XIV Всеукраїнської молодіжної науково-технічної конференції, м. Суми, 27-31 жовтня 2014 р. / Відп. за вип. В.О. Залога. - Суми : СумДУ, 2014. - С. 93-94.*